

מסורת הש"ס

(א) פסחים מד, (ב) ס"א הא
מני רבנן, (ג) פסחים מד:
שבועות כא: [לעיל לד:],
(ד) [עירובין כו:], (ה) מכאן
שייך לע"ב, (ו) ז"ל"ה, (ז) נ"א
א"ל אב"י, (ח) נ"א כרבנן,

הגהות הב"ח

(א) גמ' שרה ענבים צמים
וכו' אתה דן לכל
איסורין: (ב) שם דלמא
והוא דליכא כזית מיין
לחודיה וכי תימא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א תרס' ד"ה (צמוד
הקורס) אלל לדיך וכו'
והיה קשה לר"י מימ
והיה קשה לר"י ממחוק
והיה קשה לדידה נ"ל
א"מ: **ב** ד"ה אלל וכו'
דמי ליה ר"ד וכו' ומקשה
ומנין לר"י: **ג** ד"ה
קשה ענינו וכו' ומיהו לפי
מאז דפרישית. נ"ל לעיל
דף לו ע"ב ד"ה וכוית.
א"מ: **ד** ד"ה ויש ד' וכו'
לכרך מפס ומיין כאן הסוד
ואח"כ מה"ד לנחא:

מוסף רש"י

ליתן טעם כעיקר שאם שרה עננים
במים כו': ומה טויר שאין איסורו
איסור עולם. [יש שיש הימח לאיסורו
לאחר שלשים: ואין איסורו איסור
הנאה. שמערכין למיר ציין:] ויש
היסר לאיסורו. [שהיה שנאמר ויש
עשיו מותר לו לאחר ז': וישאין
איסורו איסור עולם. אלא עד ז'.
והיינו יס הימח לאיסורו אלא שאין
איסורו איסור עולם מיירי בגופו ויש
הימח לאיסורו שצין זה שאסור לו
עשיו מותר לו לאחר זמן: כלאי
הכרם. שעורה ומרצן שאיסורן איסור
עולם.] ואיסור הנאה לכביש (דברים
כב) פן תקדש ואמרינו (חולין דף קטו).
כן מוקדא שם: וה' לעולם היתיר.
שאיסורו איסור הנאה ואין היתיר
לאיסורו אבל אין לומר בה לאיסורו
איסור עולם שהרי לאחר ג' שנים
הותרה: אמר ליה הווא מדרבנן.
אין ה"נ דמשרת כי אמא ליתן טעם
כעיקר ואליצא דרבנן [ורצי אבהו
כי אמר אליצא דרבי עקיבא דאמר
היתר מותר ויולא. מנין לחודיה
הוא דקא בעי דליהוי ביה מובלע דפת

כית: וְכִי תִמָּא אִי אִיכָא כּוּיִם מִיּוֹן מֵאִי לַמִּמְרָא. פּשִׁטָא דְמִיחִיבֵי:
נאפוקי מדס"ק. דלמחר אינו חייב עד שיסתה רביעית יין אחת ר'
עקיבא: אלא ר' עקיבא דברייתא דמתיא כו': (א) ומגועולו עובדי כוכבים.
דלמחר תורה כבלי מדין (ב) ומדבר לא כל דבר אשר יצא בלא וגו' ואמאי והא
ליכא דבר אלא טעם איסור שנמשל בהן אלא למימרא דאיסור דנותן
טעם כעיקר: דהא כל הסורה כולה נוסן טעם לפגם מותר. דגמרי'
לה מנזילה דלמחר מר (ע"ז דף טו: א) הראיה לגר קרויה נזילה ושאינה
ראיה לגר אינה קרויה נזילה ומותרת דכל דנותן טעם לפגם מותר:
ולרבי

לית ליה יום לומר דודאי אי לא דשמעין מקרא אחרינא טעם נכ
לאוקמי משרת ליה טעם עביק (א) [כיון] דיש באיסור ענאם כזית
(פסחים טז). ואכל כזית מפת ומיין חייב. ופליגי רבנן עליה דלית לכו הימר מטאקין לאיסור, ואילו פשט היין בכל הפת
לאו פליגי רבנן עליה דלית לכו טעם עביק ואחתיבד ליה פת גופיה איסור וכזה חילוק פליגי עליה דעטמנה דריע
מטוס ליה לאו ואף? כל נשרית כל הפת כן מטאקין ממי הימר לאיסור לחיוב (טז). ל"ד כ"ט טעם עביק מביא.
לדיכא עיקר אלא טעם בגוון שרש ענבים במים (טז). במחבר בשר שחבשל בחלב והבשר בצמייה אלא טעמם החלב
נכללו ב (טז). הדידשו דאור. כל איסורו ממה הוא ודבר מיהוש שאינו ממי ציטט בשאר איסורין, לא נהניקין מומרה
אשאר איסורין, דא דכיכ דשאר מיהושין דרייה לאו כו' בשאר איסורין, האי דטעם עביק כתיב לא חינומר עביק (טז). מביא
הדידשו. משאר מילי, איילאמא ביה מיהושין דכר הדברים המותרים לו ושבטמנהו עאקין. מן אלא כן בשאר דברים
(טז). כלאים גמי. וגוממן (טז). דאי תרו ליה. שורה בחלב כל היום. שרי. כלומר מותר לשרומו בחמו ואינו עובר עליו
אפילו על אכילתו, דלא אסרה מורא אלא דרך ביטול ואפילו יצוי ביה עטמא ומיהו מדרבנן אסור (טז). ומבשרלי ליה בשדולי
אסור. עובר על ביטולו ועובר על מיעוט (טז).

שלשה מינין פרק עשי נזיר

לז.

יָד אֶמִּי פִּי'א מְהֻלָּט
מְרוּמוֹת הַיָּם וְיִפְיָא
שֶׁל הַיָּד יוֹפֵי'א וְחֻסְרֵי
הָיָא בְּן סִמָּה שְׁעֵין קֹלָה
טוֹשֵׁעִי יִיד סִמָּה שֶׁלָּה
סִפִּי'א:
בָּז בְּמִי פִי'א מְהֻלָּט
מִדּוֹת הַלֵּלָה ד:
בָּז גְּמִי' שֶׁלָּה סִפִּי'א
יִיד בְּמִי' פִּי'א מְהֻלָּט
מְהֻלָּט לְקִיּוּרָהּ אֵל
סִמָּה לְאִין קֹמ קִמָּה
טוֹשֵׁעִי יִיד פֹּה סִפִּי'א
א:
יָח הַמִּי' שֶׁלָּה פִי'א הָיָא
סִמָּה לְאִין קִמָּה
טוֹשֵׁעִי יִיד שֶׁלָּה סִפִּי'א
א וְסִי' שֶׁלָּה סִפִּי'א
יָח'א מִי' שֶׁלָּה סִפִּי'א
י סִמָּה לְאִין קִמָּה
טוֹשֵׁעִי יִיד אֵל סִפִּי'א
ד:

נוסחת הריב"ז

א' דנפיש מידי דאסורא:
ב' לפי שיש: ג' שייך זה
שאסור לו כו': ד' הותר לו:
ה' בכ"י כתוב כאן גליון
שאל: ו' (היינו יש כו' צנופ)
לימא בכ"י: ז' ואיסורין איסור
הנאה: ח' וכי קאמר ר' אבהו
דכי אמא ליה משרת להיתר
מנטרף לאיסור אליבא דר"ע
כו':

הגהות התוספות

1. "ל ויהי קשה לר"י
2. "ל בדאיתו.
3. "ל להחמיר במין במינו.
4. "ל כדי להקשות.
5. מצינו מנה ליה נמחק.
6. "ל דתקן. 7. (קידושין
8. דבריהם חסרים
9. "ל מכת.

פי' הרא"ש

בשלמא ליריד דאמינא
היתר מצטרף לאיסור (א)
הלא ברוך אסור א
בשניהם שוין: הנח לתרומו'
אפי' כזה הוה תרנו, ואפי'
בזאת דגן הלכן תרנו
'קולא': דלמא ליתן טעם
בעיקר, ליתן עשור של
איסור כעקרו ממש
כדפרש ואיל, שיה פתא
ירש וכו' טעם אין אלא
שהחלומד הפסיק באמצע
דבריו והקשה לו דאמינא
מצטרף הוה קשיא ליה
אתא דקאמר רב דימי
ומדשרת לאי' היתר
מצטרף לאיסור דקרא
בנייז אבל שאר אסורים
שבתורה לא מגרי' מנייז
ומיתב לן תיבתא
ובעי' לאכותי' חזקוני'
אסור (ג) ישי' היתר מצטרף
לאיסור (א) אלא מקמי'
קרא לטעם כעיקר, ומשני'
הא דשרי ליה ידרי דריב היתר
ודחה ושתבוחי, חזו'
וחקש לו מ' משום דלשון (ג)
גנא אתי' משרת היתר
מצטרף לאיסור דהיתר
לטעם כעיקר ויש כו' טעם
יו' חייב עליו כביכול אלא
משום אסור מצטרף

אִוְהִיָּה קָשָׁה לִרְיִי נָמִי דְהִיתֵר מִנְטֶרֶף לְאִסּוֹר כְּשֶׁאֵינוֹ² מִינוּ שִׁישׁ לֶחֶן
לְחִמְמִים לְהַחֲמִיר³ וְאוֹמֵר הֶרֶם"ר לֵאל דְּמִי דְחִיּוּז כּוֹיֵת כְּבָדִי אֲכִילַת
פֶּרֶס שִׁיךְ קָלֶת גַּם מִיָּן בְּמִינוּ כִּיּוֹן שְׂהוּא אֹכֵל קָלֶת מִן הָאִסּוֹר דָּאס
הִיָּה יִנְכֵר הִיָּה חִיִּיב עֲלֵיו מִן הַמּוֹרָה כִּיּוֹן דְּכּוֹיֵת כְּבָדִי אֲכִילַת פֶּרֶס
לְאוֹרִיתָא אֲכָל הִיתֵר מִנְטֶרֶף לְאִסּוֹר
לֵאס שִׁיךְ לְעוֹלָם בְּנַפְשִׁי חוֹלִין שֶׁאִפִּילוּ
אֵם הִיָּה יִנְכֵר לֹא הִיָּה חִיִּיב מִן הַמּוֹרָה:
א הִנֵּה אֲתִירוּמָה בּוֹמֵן הוּזָה
דְּרַבְנָן: "א [אֵלָן] מִמַּאי

דהאי משרת להיתר מטטרף לאיסור
דילמא ליתן טעם כעיקר [אכלן] הש"ס
הפסקין להקשות⁴: ולחצי מעיקרה קשה
ליה האי דרז דימי ואומוי ליה כל
הנך תיובתא. כלומר דאפילו זשאר
איסורי צעינן למימר דהיתר מטטרף
לאיסור: [ואהרן] אמר ליה ליתן טעם
כעיקר. כלומר ועתה ר"ל בדשוש מקום
לא נגמר דהיתר מטטרף לאיסור
ומשני לכתר דשני ליה ב' [ומייתין]
ליה רב דימי דאיתוי [און] הודה לו
ומקשה לו [מנח] ליה⁵ מנין לרב דימי
לשום נזל דלחי משרת להיתר מטטרף
לאיסור דילמא ליתן טעם כעיקר:
שרה ענבים ב' כאן איין כתובה
בספרים דמניא אלף נראה שכל זה
מדברי ר' אבי שלח היה יודע דברייתא
כיון דהא מחמת לטיל ויחיה בדרי

ר' יהודה הדין לערלה
 הוא מרבנן רבי אבהו
 ה' ר' עקיבא אילימא
 גנן רבי עקיבא אומר
 ויש בו כדי לצרף
 מא (ס) הוא דאיכא
 מימרא לאפוקי מת"ק
 ביעית יין אלא רבי
 רבי עקיבא אומר
 אכל כזית מפת ומיין
 חא בריה דרב אויאי
 א דקא מוקים ליה
 תר מצטרף לאיסור
 ליה מבשר בחלב לאו
 דור הכא נמי לא שנא
 גמרינן דחידוש הוא
 דהאי לחודיה והאי
 די אסור כלאים נמי
 לחודיה שרי הובדחי
 תרו ליה כולי יומא
 יה בשולי אסור ורבי
 ב חידוש הוא אלא
 יליף

ממשרת והיהא דדריש ממשרת ליתן טעם כעיקר רבנן היא: **וייש** בו כדי לצרף בוית חייב. היה צבור הפירוש לנרמ מפת ומיין: ודלילמא מיין לחודיה. ודוקא שיש בו כוונת לנרמ בנחור הפת ונרמך לנירמ לאוספו יחד לפי שהוא בנחור:

וכי תימא מאי לביבא. פירוש דאי טעם עדיקא אחא לאשמעוין
 בשאר איסור נמי: **לאפוקי** מת"ק דאמר עד שישיטה
 רביעית יין, ור' עקיבא לאשמעוין בזמן לומר דחייב בזכות:
אלא ר"ע דברייתא. למפרש דהוה דלדיא מפת ומיין מעתה גם
 במתני' פ"י הכי: **טעם** בעיקר מנ"י. ואם תאמר ודילמא
 ד לא הוה מוקי משרת להיתר מנכרף לאיסור דטפי הוה מסתבר
 לא שאינו צעין אלא טעמו משום הכי צעי מאחיה קרא נפקא ליה:
 מגיעולי

בשלמא לדידי דאמינא משום דהיתר מצטרף לאיסור כגון דנפיש חולין אלא לדידך דאמרת משום דאיכא כוית בכדי אכילת פרס כי נפיש חולין מאי הוי אמר ליה "הנה לתרומה בזמן הזה דרבנן אמר ליה אביי^ב ממאי דהאי משרת להיתר מצטרף לאיסור הוא דאתא דילמא ליתן טעם כעיקר הוא דאתא ולאביי מעיקרא קא קשיא ליה מאי דקאמר רב דימי וקא מוטיב ליה כל הלין תיובתא הדר אמר ליה ליתן טעם כעיקר בתר דשני ליה אמר ליה דילמא ליתן טעם כעיקר^ג הוא דאתא^ה לכדתניא משרת ליתן טעם כעיקר שאם שרה ענבים במים ויש בהן טעם יין חייב ומכאן אתה דן^ו כל איסורין שבתורה ומה נזיר שאין איסורו איסור עולם ואין איסורו איסור הנאה ויש היתר לאיסורו עשה בו טעם כעיקר כלאי הכרם שאיסורן איסור עולם ואיסורן איסור הנייה ואין היתר לאיסורן אינו דין שיעשה בו טעם כעיקר והוא הדין לערלה בשתים אמר ליה^ז ההוא מרבנן רבי אבהו כי קאמר לר' עקיבא הי ר' עקיבא אילימא רבי עקיבא דהכא^ח דתנן רבי עקיבא אומר אפילו שרה פיתו ביין ויש בו כדי לצרף כוית חייב וממאי דילמא^ט הוא דאיכא כוית בעינא וכ"ת מאי למימרא לאפוקי מת"ק דאמר עד שישתה רביעית יין אלא רבי עקיבא דברייתא דתניא רבי עקיבא אומר נזיר ששרה פתו ביין ואכל כוית מפת ומיין חייב אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי לרבי עקיבא דקא מוקים ליה להאי וכל משרת להיתר מצטרף לאיסור ליתן טעם כעיקר מנ"ל יליף מבשר בחלב לאו טעם בעלמא הוא יאסור הכא נמי לא שנא ורבנן מבשר בחלב לא גמרינן חידוש הוא מאי חידושיה אילימא דהאי לחודיה והאי לחודיה שרי ובהדי הדדי אסור כלאים נמי האי לחודיה שרי והאי לחודיה שרי ובהדי הדדי אסור אלא ידאי תרו ליה כולי יומא בחלבא שרי ומבשיל ליה בשולי אסור ורבי עקיבא נמי בשר בחלב חידוש הוא אלא

[illegible]

(א) נראה ד"ל הישר מטעם לאיסור בגון דנפישו חולין דהישר מטעם לאיסור אינו אלא וכו' (ב) אולי י"ל והדר אמר דלאו להישר מטעם לאיסור הוא דאתא אלא מוקמינן וכו' (ג) נראה ד"ל והקשה לו דמנין לו דלשום מנה דתא משרת להישר וכו'.